

actiz

organisatie van zorgondernemers

Modelovereenkomst maatschappelijke ondersteuning

Mei 2016

Inhoud

Vooraf	3
Overzicht wetgeving	4
Modelovereenkomst dienstverlening	7
Bijlagen: modules	
1. <u>het ondersteuningsplan</u>	→
2. <u>verplichtingen van de aanbieder en van de cliënt</u>	→
3. <u>privacy</u>	→
4. <u>dossier</u>	→
5. <u>mantelzorg</u>	→
6. <u>budget</u>	→
7. <u>annulering / no show</u>	→
8. <u>betaling door de cliënt</u>	→
9. <u>klachten</u>	→
10. <u>wijziging en einde van de overeenkomst</u>	→

Vooraf

In de Wmo 2015 worden de onderlinge rechten en plichten van de aanbieder van maatschappelijke ondersteuning en de cliënt niet geregeld. Veel wetten die van toepassing zijn in de zorgsector, zijn niet van toepassing op maatschappelijke ondersteuning. Hierdoor kan onduidelijkheid ontstaan over de vraag wat een aanbieder van maatschappelijke ondersteuning en een cliënt van elkaar mogen verwachten. Deze modelovereenkomst beoogt bij te dragen aan verduidelijking.

De tekst van de modelovereenkomst wordt voorafgegaan van een overzicht van wetten die voor de zorgsector van belang zijn. Hierbij wordt aangegeven in hoeverre deze wetten tevens van belang zijn voor maatschappelijke ondersteuning.

Deze modelovereenkomst wijkt af van andere modellen die ActiZ heeft ontwikkeld. De gebruikelijk modellen kunnen doorgaans zonder veel ingrijpende aanpassingen in gebruik worden genomen. Dit model vraagt van een zorgorganisatie dat zij eigen keuzes maakt bij de toepassing van het model. Daarbij moet de zorgorganisatie, naast de landelijke regelgeving, ook de eisen en voorwaarden betrekken die de gemeenten, met wie zij een contract heeft opgesteld, gesteld heeft.

Het model bestaat uit verschillende modules. Iedere module bestaat uit vier onderdelen:

- a. het onderwerp van de module
voorbeeld: een onderwerp is 'ondersteuningsplan'.
- b. het product waarvoor de module gebruikt kan worden
voorbeeld: de module 'ondersteuningsplan' kan gebruikt worden bij overeenkomsten die betrekking hebben op de levering van de producten begeleiding, kortdurende verblijf, dagactiviteit en aanvullende diensten.
- c. de tekst die gebruikt kan worden in de overeenkomst
voorbeeld: de tekst voor een regeling van het ondersteuningsplan bestaat uit tien verschillende alinea's die ieder betrekking hebben op het ondersteuningsplan.
- d. de toelichting bij de tekst
voorbeeld: de toelichting in de module ondersteuningsplan geeft zorgorganisaties informatie op basis waarvan zij kunnen beslissen of zij de verschillende onderdelen van de tekst overnemen, aanpassen of weglaten.

Over de volgende onderwerpen zijn modules opgenomen:

1. het ondersteuningsplan;
2. verplichtingen van de aanbieder en van de cliënt;
3. privacy;
4. dossier;
5. mantelzorg;
6. budget;
7. annulering / no show;
8. betaling door de cliënt;
9. klachten;
10. wijziging en einde van de overeenkomst.

Overzicht wetgeving

De Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz)

De Wkkgz vervangt de Kwaliteitswet zorginstellingen en de Wet klachtrecht cliënten zorgsector. De Kwaliteitswet was tot 2015 van toepassing op twee vormen van maatschappelijke ondersteuning te weten huishoudelijke verzorging en openbare geestelijke gezondheidszorg. Met de invoering van de Wmo 2015 is hieraan een einde gekomen. Ook de Wkkgz is niet van toepassing op maatschappelijke ondersteuning.

In de Wkkgz en de Wmo 2015 wordt een aantal onderwerpen op dezelfde manier geregeld. Het betreft:

a. de verplichting om goede zorg / een voorziening van goede kwaliteit te leveren

Artikel 3.1 Wmo 2015 draagt aanbieders op zorg te dragen voor voorzieningen 'van goede kwaliteit'. Op grond van de Wkkgz moeten zorgaanbieders 'goede zorg' aanbieden. Deze begrippen zijn op dezelfde manier geconcretiseerd. Voor zowel het verlenen van zorg als het bieden van een maatwerkvoorziening geldt dat het 'veilig, doeltreffend, doelmatig en cliëntgericht' moeten gebeuren.

b. de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Zowel de Wkkgz als de Wmo 2015 verplicht aanbieders om een meldcode vast te stellen. Hierin staat wat medewerkers moeten doen als zij signaleren dat mogelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling. Het Besluit verplichte meldcode stelt nadere eisen aan de meldcode. Zorgaanbieders die zowel langdurige zorg als wijkverpleging als maatschappelijke ondersteuning bieden kunnen één meldcode opstellen die door alle medewerkers gebruikt kan worden.

c. de meldplicht calamiteiten

De Wkkgz en de Wmo 2015 geven dezelfde definitie van een calamiteit en bepalen beide dat een calamiteit gemeld moet worden. Calamiteiten bij de uitvoering van langdurige zorg en wijkverpleging moeten bij de IGZ gemeld worden, calamiteiten bij de uitvoering van maatschappelijke ondersteuning moeten gemeld worden bij de door de gemeente aangewezen toezichthouder.

d. de meldplicht geweld

De Wkkgz en de Wmo 2015 voorzien in een meldplicht van 'geweld in de zorgrelatie' respectievelijk 'geweld bij de verstrekking van een voorziening'. Deze meldplicht vervangt de meldplicht voor seksueel misbruik die gold op basis van de Kwaliteitswet zorginstellingen. Geweld is een ruimer begrip dan seksueel misbruik, het omvat, naast grensoverschrijdend seksueel gedrag, iedere vorm van *'lichamelijk of geestelijk geweld jegens een cliënt door een beroepskracht dan wel door een andere cliënt met wie de cliënt gedurende het etmaal of een dagdeel in een accommodatie van een aanbieder verblijft'*. Geweld in de zorgrelatie (dus bij langdurige zorg of wijkverpleging) moet bij de IGZ worden gemeld. Geweld bij de verstrekking van een voorziening moet gemeld worden bij de door de gemeente aangewezen toezichthouder.

Naast overeenkomsten zijn er ook verschillen tussen de Wkkgz en de Wmo 2015. De wetten kennen bijvoorbeeld verschillende toezichthouders. De IGZ houdt toezicht op de langdurige zorg en de wijkverpleging. De gemeente bepaalt wie toezicht houdt op de uitvoering van maatschappelijke ondersteuning. Een aanbieder van maatschappelijke ondersteuning die in meerdere gemeenten actief is, heeft dus in principe te maken met een per gemeente verschillende toezichthouder. Dit impliceert dat ook de werkwijze bij melding van een calamiteit of geweld eveneens per gemeente verschillend kan zijn.

Andere verschillen tussen de Wkkgz en de Wmo 2015 zijn bijvoorbeeld:

- a. ontslag van een medewerker wegens disfunctioneren moet op basis van de Wkkgz gemeld worden bij de IGZ, de Wmo 2015 kent deze meldplicht niet;
- b. de Wkkgz regelt het intern melden van incidenten, de Wmo 2015 doet dat niet;
- c. nieuwe medewerkers, die beroepsmatig in contact komen met cliënten, moeten op basis van de Wkkgz een Verklaring omtrent het gedrag aan de werkgever verstrekken. De Wmo 2015 kent deze verplichting niet.
- d. de regels uit de Wkkgz met betrekking tot klachten en geschillen gelden niet voor maatschappelijke ondersteuning. Gemeenten kunnen wel in de Wmo-verordening bepalen dat aanbieders van voorzieningen een regeling moeten treffen voor de behandeling van klachten van cliënten. Het is niet de bedoeling dat gemeenten eisen stellen aan de klachtenregeling. In het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015 kunnen wel nadere eisen gesteld worden, maar van deze mogelijkheid is echter geen gebruik gemaakt. De modelklachtenregeling van ActiZ voorziet in de mogelijkheid om de klachtenregeling ook van toepassing te verklaren op cliënten die gebruik maken van maatschappelijke ondersteuning.

Besluit zorgplanbespreking AWBZ

Het Besluit zorgplanbespreking AWBZ is vervallen met ingang van 2015. Dit besluit regelde het opstellen van een zorgplan en voorzag in een regeling van de vertegenwoordiging van wilsonbekwame cliënten. Het was van toepassing op cliënten die voor een periode van tenminste drie maanden gebruik maken van zorg die uit de AWBZ gefinancierd wordt, ongeacht of het intramurale dan wel extramurale zorg betrof.

In de Wet langdurige zorg zijn bepalingen opgenomen over het zorgplan, de Wmo 2015 voorziet echter niet in vergelijkbare bepalingen. Het opstellen van een ondersteuningsplan is niet wettelijk verplicht. Gemeenten kunnen het opstellen van een ondersteuningsplan wel als kwaliteitseis stellen en eisen stellen aan de besluitvorming daarover.

De Wmo 2015 noemt overigens wel het zogeheten 'persoonlijk plan'. Dit is een document waarin de cliënt zelf aangeeft welke ondersteuning hij nodig heeft. Dit plan moet betrokken worden bij de beslissing van de gemeente over de aanvraag voor maatschappelijke ondersteuning. Een aanbieder van maatschappelijke ondersteuning kan dit persoonlijk plan betrekken bij het opstellen van een ondersteuningsplan.

De Wet medezeggenschap cliënten zorginstellingen (Wmcz)

De Wmcz was van toepassing op aanbieders van maatschappelijke ondersteuning. De Wmo 2015 maakt hier een einde aan.

De Wmo 2015 bepaalt dat gemeenten bij verordening voorzieningen kunnen aanwijzen waarvoor 'een regeling voor medezeggenschap van cliënten over voorgenomen besluiten die voor de gebruikers van belang zijn' vereist is. Ook voor deze regeling geldt dat, uitsluitend bij AMvB, nadere eisen gesteld kunnen worden. Individuele gemeenten zijn hiertoe, anders dan oorspronkelijk de bedoeling was, niet bevoegd.

De Wet geneeskundige behandelingsovereenkomst

De Wgbo definieert een geneeskundige behandelingsovereenkomst als een overeenkomst waarbij een hulpverlener zich verbindt tot het verrichten van handelingen op het gebied van de geneeskunst, rechtstreeks betrekking hebbende op de persoon van de opdrachtgever (de patiënt).

Van een handeling op het gebied van de geneeskunst is een handeling 'die ertoe strekt de cliënt van een ziekte te genezen, hem voor het ontstaan van een ziekte te behoeden of zijn gezondheidstoestand te beoordelen'. Hiervan is in het kader van de Wmo 2015 geen sprake.

Onder handelingen op het gebied van geneeskunst worden ook verstaan: het in het kader van handelingen op het gebied van de geneeskunst verplegen en verzorgen van een cliënt en het overigens rechtstreeks ten behoeve van de cliënt voorzien in materiële omstandigheden waaronder die handelingen worden verricht. Ook hiervan is in het kader van de Wmo 2015 geen sprake. Voor zover al verpleging of verzorging wordt geboden is dit niet in het kader van handelingen op het gebied van de geneeskunst.

In de Wmo 2015 komen een aantal bepalingen voor die eenzelfde strekking hebben als bepalingen uit de Wgbo. Het betreft:

- a. de verplichting om een voorziening te verstrekken in overeenstemming met de op de beroepskracht rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de professionele standaard (art. 3.1 Wmo 2015);
- b. inzagerecht in dossier (art. 5.3.2 Wmo 2015);
- c. geheimhoudingsplicht (art. 5.3.3 Wmo 2015);
- d. de bewaartermijn van het dossier (art. 5.3.4 Wmo 2015).

Een bepaling uit de Wgbo die niet voorkomt in de Wmo 2015 is bijvoorbeeld het verbod om aansprakelijkheid van de zorgorganisatie te beperken of uit te sluiten.

De overeenkomst op basis waarvan maatschappelijke ondersteuning geleverd wordt kan gezien worden als een zogeheten overeenkomst van opdracht. De overeenkomst van opdracht is geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Van de meeste regels over deze overeenkomst kan echter worden afgeweken. In de modelovereenkomst en modules wordt hierop nader ingegaan.

Modelovereenkomst dienstverlening

Naam zorgaanbieder
gevestigd te
bij het aangaan van deze overeenkomst vertegenwoordigd door
functie

hierna te noemen: de zorgaanbieder

en

mevrouw/de heer
geboortedatum
BSN nummer
adres
postcode
woonplaats
telefoon
e-mailadres
bankrekening

en mevrouw/de heer
geboortedatum
BSN nummer
adres
postcode
woonplaats
telefoon
e-mailadres
bankrekening

hierna te noemen: de cliënt

verklaren het volgende te zijn overeengekomen:

1. De overeenkomst heeft betrekking op:

begeleiding
kortdurende verblijf
dagactiviteit

vervoer
aanvullende diensten

2. Deze overeenkomst is aangegaan voor bepaalde tijd: namelijk van

tot

.

Modules

ondersteuningsplan
verplichtingen van de aanbieder en van de cliënt
privacy
dossier
mantelzorg

budget
annulering / no show
betaling door de cliënt
klachten
wijziging en einde van de overeenkomst

Datum en plaats

Ondertekening door

Cliënt(en)

Zorgaanbieder

ActiZ, organisatie van zorgondernemers

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht
Postbus 8258
3503 RG Utrecht

☎ (030) 273 93 93
🐦 @ActiZbrancheorg
✉ info@actiz.nl
🌐 www.actiz.nl

ActiZ is een ondernemende branchevereniging die haar leden faciliteert om een gezonde onderneming te kunnen exploiteren die hoogwaardige zorg en ondersteuning biedt.

ActiZ is vooral actief op de zorgterreinen: ouderen, chronisch zieken en jeugdgezondheid. Een kleine 400 leden bieden werk aan 400.000 medewerkers en zorg aan 2 miljoen cliënten.

Colofon

© ActiZ 2016
Publicatienummer – 15.015
Mei 2016

Tekst

Redactie: Karel van Dijk
Eindredactie: ActiZ

Ontwerp

Cascade - visuele communicatie, Amsterdam

Disclaimer

Deze uitgave mag zonder toestemming van ActiZ voor niet-commercieel gebruik worden gedownload en verveelvoudigd. Voorts alle rechten voorbehouden.

Deze uitgave is met grote zorgvuldigheid en met gebruikmaking van de meest actuele gegevens tot stand gekomen. Het is echter niet geheel uitgesloten dat de informatie in deze uitgave onjuistheden en/of onvolkomenheden bevat. ActiZ aanvaardt geen aansprakelijkheid voor directe of indirecte schade ontstaan door eventuele onjuistheden en/of onvolkomenheden. Aan de inhoud van deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.